

KONCEPCE KANDIDÁTA NA REKTORA
JANÁČKOVY AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ

PRO VOLEBNÍ OBDOBÍ 2022 - 2026

doc. MgA. Vít Spilka

KONCEPCE KANDIDÁTA NA REKTORA
JANÁČKOVY AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ

PRO OBDOBÍ 2022 - 2026

Vážené senátorky, vážení senátoři, vážení členové akademické obce, milí kolegové, milí studenti. V souvislosti s tím, že jsem před dvěma týdny přijal kandidaturu na volbu rektora JAMU pro příští funkční období, dovoluji si vám předložit stručný nástin své koncepce rozvoje pro období příštích čtyř let. Než se budu věnovat konkrétním bodům, dovoluji mi nejprve malé zamyšlení ohledně mé motivace kandidovat na funkci rektora prestižní vysoké umělecké školy.

Hlavní motivací je pro mne především fakt, že JAMU v následujících čtyřech letech čeká poměrně složité období, do kterého bude instituce potřebovat především odpovědný a názorově stmelený manažerský tým mající pokud možno shodné pohledy na její další vývoj. Podobně jako ve své profesi pedagoga, instrumentalisty nebo dirigenta se cítím být spíše týmovým hráčem, který je zvyklý lidi kolem sebe spojovat a naznačovat vhodnou cestu, tak i v roli rektora bych chtěl sehrávat roli koordinátora, pomocníka, zkrátka člověka, který se snaží mnohdy roztříštěné energie mnoha osobností dávat dohromady. Jsem si samozřejmě plně vědom, jak nesnadný úkol to ve skutečnosti je - k tomuto vědomí mne opravňuje celkem 18 let, které jsem strávil ve vrcholných funkcích na naší alma mater – od proděkana a později děkana Hudební fakulty až po funkci prorektora. V neposlední řadě mohu další motivaci spatřovat ve značném počtu lidí, kteří mě oslovili a vyjádřili své jasné přesvědčení ve prospěch mé kandidatury.

I když při formování pohledů, jak instituci dále rozvíjet, můžeme zčásti vycházet z osobních vizí, otevřených diskusí nebo bezprostředních nápadů, tak či tak bude nutné, aby pohled rektora a jeho vůdčí přístup byl v souladu se Strategickým záměrem 2021+, který byl zpracován na všech úrovních JAMU a stal se dokumentem schváleným vrcholnými orgány instituce stejně jako přijatý MŠMT. Navíc v minulém roce JAMU prošla dvojím mezinárodním externím hodnocením, jehož výstupem je Evaluační zpráva hodnotící agentury *MusiQue*, která hodnotila Hudební fakultu a agentury *EQ Arts*, která se zabývala evaluací Divadelní fakulty. Obě evaluační zprávy obsahují řadu zajímavých postřehů a doporučení; řada z nich byla rovněž zohledněna ve Strategickém záměru JAMU 2021+. Logicky by tedy měl nový rektor při vytváření své koncepce vycházet z těchto výše zmíněných dokumentů.

Svou koncepci jsem soustředil do celkem šesti oblastí:

Oblast vzdělávací činnosti

Oblast umělecké činnosti

Oblast internacionalizace a vnějších vztahů

Projektová oblast a oblast výzkumu a vývoje

Oblast řízení a lidských zdrojů

Oblast finančního, technického a prostorového zázemí

OBLAST VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

V inovacích již uskutečňovaných studijních specializací pokračovat tak, aby co nejlépe vyhovovaly požadavkům budoucí praxe studentů i vzhledem k širším možnostem uplatnění absolventů v jejich budoucích povoláních. Vytvářet studijní plány tak, aby poměr mezi uměleckou a teoretickou složkou byl vyvážený a byl orientovaný nejen na soft skills, ale také na hlubší teoretické vědomosti v oblasti celého vývoje umění. V samotných inovacích usilovat o mezinárodní rozměr studia, který rovněž počítá s vícejazyčnou formou výuky.

Při formování studijních oborů reagovat na potřeby a zájem jak studentů JAMU, tak zejména studentů, kteří by se na instituci mohli přihlásit rovněž v případě zavedení některých nových studijních programů a specializací. Ke zvážení by mohla být rovněž vize zavedení některých distančních specializací – těch, které jsou svým zaměřením realizovatelné „na dálku“.

Pokračovat v přípravách reformy doktorského studia a navázat na počáteční pracovní rozhovory mezi vedením JAMU a vedením fakult. V této souvislosti se zasazovat o uznání uměleckého výzkumu, který by měl získat stejnou pozici jako vědecký výzkum a měl by se stát nezbytnou součástí disertace.

Na základě budoucích možných rizik snižování počtu kvalitních uchazečů o studium nastavit aktivnější práci s potenciálním uchazečem zvláště ve specializacích, do kterých se rekrutují studenti z jiných škol než z konzervatoří a hudebních gymnázií. Zvážit zavedení U1V u některých specializací (touto cestou se již vydala DF JAMU).

Přistoupit k diskusi na téma profesního profilu studia uměleckých oborů s cílem vytvoření vedle akademického a profesního profilu i profilu uměleckého, který bude uznán na úrovni Národního akreditačního úřadu a MŠMT.

Zvážit inovace dosavadních forem CŽV např. zavedením kombinované výuky v některých studijních programech.

Podniknout kroky k vytvoření bezpečného prostředí pro studenty a akademické i neakademické pracovníky, které by bylo zaštitěné ombudsmanem, psychologickou pomocí nebo případným zřízením etické komise.

Jako inspirační zdroj pro inovace nejen ve studijní oblasti je možno vycházet z **výsledků externích evaluačních zpráv**, které byly zpracovány v roce 2020 v rámci externí evaluace a zvážit některé podstatné body tohoto hodnocení k implementaci do života instituce. Vybral jsem některá doporučení ze závěru hodnotících zpráv, která rozhodně stojí za povšimnutí, a proto je cituji v doslovném překladu anglického originálu:

- *posilovat samosprávné aspekty výukových osnov v přímém kontaktu s kreativními obory a skutečnými potřebami v profesi, a rovněž brát v potaz orchestrální specializaci*
- *poskytnout studentům více příležitostí k vytvoření individuálního profilu pomocí volitelných předmětů*
- *zdůraznit účel a cíle akademického výzkumu na nižších úrovních studia*
- *posílit a formalizovat podpůrné služby pro studenty*
- *zvážit způsoby formalizace zpětné vazby studentům po zkouškách*
- *zavést systematičtější opatření ke sledování a přezkumu zaměstnatelnosti absolventů*
- *rozvinout a zavést strategii profesionálního rozvoje uměleckých/výzkumných a pedagogických aktivit učitelů*
- *zavést činnosti napříč katedrami a prostor, kde se studenti mohou setkávat a spolupracovat*
- *poskytnout studentům formálnější roli v rozhodovacím procesu v rámci kateder*
- *formálně zapojit absolventy a externí zúčastněné strany do procesů zajištění kvality*
- *posílit hlas studentů a jejich zapojení do procesů zajištění kvality, například jasným sdělením toho, jak jejich zpětná vazba vede ke změně*

OBLAST UMĚLECKÉ ČINNOSTI

Umělecká prezentace studentských výstupů úzce souvisí s náplní studia a je skutečně velmi bohatá: obě fakulty pořádají každoročně přes **230 koncertů, zhruba 150 činoherních, operních nebo muzikálových představení a téměř 10 orchestrálních projektů** (zevrubné údaje z roku 2019) a velkou měrou tak přispívají k obohacení kulturních aktivit ve městě Brně i mimo něj. Z pohledu zajištění umělecké praxe tak probíhá interaktivní výuka simulující skutečný provoz, se kterým se budoucí absolventi budou běžně setkávat ve svém uměleckém životě. Právě pandemická situace prokázala nenahraditelnost kontaktní výuky a realizace jejích praktických výstupů v oblasti umění i když paradoxně přinesla některé nové podněty, jak umělecké projekty prezentovat ve virtuálním prostředí - např. **Festival Setkávání nové hudby plus**, jehož koncerty byly pohotově přesunuty do streamovaného online přenosu a mezinárodní festival divadelních škol **SETKÁNÍ/ENCOUNTER** který proběhl jako **JUMP: ONLINE!**. Maximální podporu zasluhují oba zmíněné festivaly stejně jako další významné mezinárodní a vědecké projekty JAMU: **Mezinárodní interpretační soutěž Leoše Janáčka v Brně, Mezinárodní interpretační kurzy, Festival bicích nástrojů, Symposium: Umění/hudba/management** a **Mezinárodní hudební konference JAMUsica**. Podobně zasluhují podporu další významné umělecké projekty jako jsou **Salon původní tvorby**, festival **Sítka** a festival audiovizuální tvorby **JAMŮví**. Rolí rektora je všechny tyto výstupy podporovat a zajistit optimální podmínky jak ze strany financování, tak ze stran impulzů, jak tuto úspěšnou uměleckou činnost dále rozvíjet.

Umělecká činnost v celé její popsané šíři je financována jak z příspěvku, tak i z projektových zdrojů, zejména z CRP, ale i vnitřních grantových systémů školy a v neposlední řadě z dalších zdrojů vícezdrojového financování. Proto bude do budoucna třeba napřít značné úsilí podepřené lidskými zdroji tak, aby tato struktura byla zachována a generovala dostatečné příjmy pro pokrytí těchto aktivit.

OBLAST INTERNACIONALIZACE A VNĚJŠÍCH VZTAHŮ

JAMU prošla v posledních letech obdobím, které znamenalo poměrně velký rozmach mezinárodních aktivit: byly vytvořeny podmínky pro akreditaci výuky v cizích jazycích, na škole hostovaly stovky špičkových zahraničních pedagogů, aktivně byl realizován program Erasmus+ v oblasti studentských a pedagogických mobilit, společně s Královskou konzervatoří v Den Haagu byl vytvořen a následně akreditován společný studijní program v oblasti staré hudby. Perspektivu dalšího vývoje internacionalizace, jejíž základ je rovněž definován ve Strategickém záměru JAMU, jsem popsal v několika bodech:

Na základě poptávky z řad zahraničních studentů dokončit všechny potřebné kroky pro studium v cizích jazycích a celkově ověřit kvalitu zahraničních studentů,

kteřá by pokud možno měla být srovnatelná s úrovní studentů studijního programu v češtině.

Přijímat opatření k zavedení využívání cizího jazyka jako nedílné součásti studia a práce na vysoké škole stejně jako zajistit nabídku programů v angličtině, popřípadě v dalších cizích jazycích.

Jasně definovat finanční podmínky pro zájemce o studium v cizím jazyce a zvýšit informovanost o možnostech a umělecké úrovni studia v rámci krátkodobých mobilit.

Výrazně podporovat pedagogické mobility, které rovněž přispívají k zájmu o studentské stáže ze strany zahraničních studentů.

V návaznosti na program Erasmus+ 2021-2027 zvážit zavedení nových typů mobilit, jako jsou virtuální, smíšené mobility, krátkodobé intenzivní mobility popř. mobility do mimoevropských zemí, pracovní stáže a mobility akademických i neakademických pracovníků.

Dále podporovat jazykovou vybavenost pedagogů, zaměstnanců a studentů se záměrem postupně odstraňovat jazykovou bariéru, které je stále výraznou brzdou v plnohodnotné komunikaci se zahraničím.

Motivovat studenty (zejména DSP) k účasti na prestižních formách zahraničních stáží (Fullbright, DAAD, apod.).

Výrazně podporovat získávání kvalitních zahraničních pedagogů a konkrétně vymezit statut dlouhodobě hostujících pedagogů. V této souvislosti vytvořit materiály propagující excelentní specializace a jejich pedagogy jako marketingovou nabídku pro outgoing mobility ze strany zahraničních VŠ.

Plně využívat nabídky jednotné prezentace v zahraničí v rámci iniciativy Study in the Czech Republic, včetně prezentace a pravidelné aktualizace nabízených studijních programů a účasti na zahraničních veletrzích nebo online akcích.

Usilovat o realizaci dalších joint programů s prestižními zahraničními uměleckými VŠ v excelentních studijních programech HF JAMU.

Pravidelně aktualizovat webové stránky v angličtině, popř. dalších cizích jazycích.

Dále rozvíjet portfolio partnerských škol a pokračovat v začleňování JAMU do mezinárodních sítí institucí a zvýšit zainteresovanost pedagogů a pracovníků JAMU na různých formách spolupráce s institucemi v zahraničí (AEC, ELIA, SAR, E:UTSA, ENCATC a další).

Průběžně vyhledávat možnosti zapojení JAMU do mezinárodních grantových možností (programy Erasmus+, Visegrad, Norské fondy, apod.).

V oblasti vnějších vztahů nadále intenzivně spolupracovat s uměleckými a vzdělávacími institucemi města, kraje i celé ČR s cílem zajištění optimální umělecké praxe pro naše studenty. Tato možnost znamená pro mnoho studentů

nakročení k jejich dalším pracovním perspektivám a působí jako kladný efekt na celkovou zaměstnanost absolventů JAMU.

Další oblastí spolupráce by mělo být pravidelné získávání zpětné vazby od zaměstnavatelů, která může přinést řadu podnětů pro strukturování studia v jednotlivých specializacích a může následně absolventům usnadnit přechod do praxe. Jako velmi potřebná se mi jeví aktivní komunikace se sektorem středních škol se záměrem intenzivního vyhledávání talentovaných studentů a zmírnění dopadu nižšího počtu uchazečů, kteří se hlásí na umělecké vysoké školy.

Na základě logomanuálu JAMU dále rozvíjet principy jednotného vizuálního stylu instituce a jeho průnik do všech oblastí komunikace s veřejností (plakáty, tiskoviny, reklamní předměty apod.).

Směrem k veřejnosti celkově zintenzivnit propagaci umělecky prestižních událostí JAMU (SETKÁNÍ/ENCOUNTER, MSLJ, MIK, SNHP, koncerty laureátů interpretačních soutěží, orchestrální koncerty, workshopy významných osobností, konference, úspěchy studentů ad.), pravidelně vytvářet atraktivní příspěvky pro zpracování tiskovým mluvčím JAMU, častěji zařazovat aktuality na webové stránky, vytvářet střihová videa z významných událostí apod.

Pokračovat v úsilí vytvořit funkční systém komunikace s absolventy jehož výstupy by byly využitelné v celé řadě oblastí, zejména pak v získávání relevantní zpětné vazby.

Usilovat o úzkou spolupráci s AMU mj. se záměrem společně vytvořených standardů tvorby a uskutečňování studijních programů realizovaných na obou akademiích a důsledněji trvat na jejich akceptaci a používání i ze strany Národního akreditačního úřadu.

PROJEKTOVÁ OBLAST A OBLAST VÝZKUMU A VÝVOJE

V souladu se Strategickým záměrem JAMU podporovat realizaci stávajících projektů jak evropských, tak Centralizovaných rozvojových projektů, Fondu podpory rozvoje strategie vzdělávací činnosti a naplňovat dílčí spolupráce s ostatními VŠ v rámci CRP 18+, které znamenají širokou platformu spolupráce většiny českých VŠ. Dále podporovat projekty specifického výzkumu a kurzů celoživotního vzdělávání.

Dále podporovat vědeckou a výzkumnou činnost při zohlednění specifík umělecké vysoké školy – granty JAMU, granty GAČR, TAČR, NAKI a umělecké granty, v součinnosti s Uměleckou radou JAMU prosazovat a zpřesňovat koncepci výzkumu uměním. Zvláštní pozornost věnovat projektům specifického výzkumu a důsledně je vést k publikační činnosti na mezinárodní úrovni.

Dále zapojovat JAMU do mezinárodních aktivit VaV a pokračovat ve stávajících aktivitách (Mezinárodní konference JAMUsica, Theatre Conference JAMU). Intenzívně využít výstupů mezinárodní evaluace VaV na JAMU.

Podporovat jak aktivní uměleckou činnost pedagogů a doktorandů, tak i jejich publikační činnost na úrovni monografií a článků v pokud možno recenzovaných časopisech. Podporovat rovněž tvorbu skript, která pojmenovávají i uchovávají specifické pedagogické přístupy uměleckých osobností působících v současnosti na obou fakultách.

Na základě přesunutí financí z ukazatele „D“ do Programu podpory strategického řízení nastavit optimální objem těchto financí vzhledem k mezinárodním aktivitám a aktuálně vzhledem k současné pandemické situaci.

OBLAST ŘÍZENÍ A LIDSKÝCH ZDROJŮ

Pokračovat ve využívání dat z interních i externích výkonových databází a registrů (RIV, RUV, FUČ) a na základě jejich vyhodnocování přijímat strategická rozhodnutí včetně naplňování rozpočtových indikátorů.

Podporovat strategické řízení vnitřního financování na úrovni fakult – zejména v přímé podpoře umělecké tvorby pedagogů v projektech a ve zvyšování pedagogických kvalifikací.

Při řízení lidských zdrojů a vytváření technického zabezpečení důsledně vycházet z koncepcí jednotlivých ateliérů a kateder, které kromě personálních otázek zohledňují také tvorbu studijních plánů, investičních nároků, výběr hostujících profesorů, stejně jako celkové koncepce zahraničních aktivit.

Ačkoli personální strukturu všech součástí JAMU považují za funkční, pak poněkud problematickou vidím nízkou zastupitelnost, stejně jako ne příliš uspokojivé prostorové zabezpečení pro práci administrativy. V této souvislosti bude nutné optimálním způsobem dokončit úpravy IVU Astorka včetně získání vhodného multifunkčního prostoru.

Usilovat o udržení vysoké umělecké úrovně pedagogů a jejich aktivního působení v uměleckých oblastech pomocí transparentních pravidel personální práce.

V souvislosti se zapojováním do stále většího počtu mezinárodních aktivit a programů, obzvláště v souvislosti s procesem akreditace studijního programu v cizích jazycích dále podporovat jazykové znalosti pedagogů.

Do oblasti rozvoje lidských zdrojů patří rovněž podpora intenzivnějšího zapojení studentů DSP do výuky, jakožto efektivního nástroje pro vyhledávání kvalitních pedagogických pracovníků, kteří by mohli v budoucnu na JAMU zakotvit (je otázka, zda nový přístup MŠMT k doktorandům jejich výuku umožní).

Na základě poznatků z pandemické situace zavést osvětu v oblasti IT pro pedagogy i studenty a umožnit, aby pozitivní aspekty krizové situace (např. práce s moderními technologiemi a využití jejich možností pro vzdělávání na dálku, streamování koncertů atd.) byly dále rozvíjeny ve prospěch interaktivních a ještě více atraktivních forem výuky. Tento vývoj ale nesmí znamenat omezení kontaktní výuky, nýbrž spíše její obohacení nebo rozšíření o některé prvky.

OBLAST FINANČNÍHO, TECHNICKÉHO A PROSTOROVÉHO ZÁZEMÍ

Usilovat o prodloužení kontraktu se čtyřmi uměleckými vysokými školami a MŠMT a zajistit pro ně výhodné podmínky v souvislosti s plánovaným přehodnocením systému financování ve fixní části příspěvku.

Navázat na již předjednané kroky ke zlepšení mzdové oblasti na uměleckých vysokých školách úpravami podílu UVŠ na fixní části příspěvku a v rámci Fondu umělecké činnosti.

Cílevědomě podporovat sběr dat do RUV a RIV jako jeden z důležitých faktorů pro financování umělecké vysoké školy a pracovat s vědomím, že naplňování RUV ovlivňuje rozpočet umělecké vysoké školy 50% v ukazateli „K“ a 75% ve Fondu rozvoje umělecké činnosti.

Připravit projekty pro čerpání z nových finančních zdrojů – Národního plánu obnovy a OP JAK.

V rámci připravovaných změn financování doktorského studia připravit prognózu finančních možností i celkových počtů studentů DSP, které by byly pro JAMU v budoucnu adekvátní.

Při formování požadavků na technické vybavení zohlednit stávající komplikovanou pandemickou situaci a na základě pořízení vyspělých technologií umožnit dokončení takových inovací, které bude možno využívat pro prezentace umělecké tvorby.

V rámci dlouhodobého nedostatku výukových a administrativních prostor bude nutné usilovat o komplexní dislokační řešení vzhledem k rostoucím nárokům obou fakult i vzhledem k nutnosti hledat optimální objekt pro umístění rektorátu.

Vážený členové Akademického senátu JAMU, vážený členové akademické obce. **Na závěr mého nástinu koncepce naší alma mater mi dovoluji malé zamyšlení.** Chtěl bych se zmínit o oblasti, která se nedá vměstnat do žádné z výše zmíněných kapitol, ale která na druhé straně obemývá a přirozeně proniká do všech zmíněných oblastí – kvalita mezilidských a kolegiálních vztahů na instituci. Doufám, že tato moje úvaha nevyzní jako mentorování, ale spíše jako zamyšlení nad věcmi, na které na JAMU často narážíme, a které mě osobně poněkud zneklidňují. To, že faktický obraz života naší alma mater vytváříme my všichni svým každodenním konáním, není třeba

připomínat. Přesto si myslím, že na to, že nás pojí společná práce, kterou můžeme uskutečňovat pouze jeden skrze druhého, a která bez společného směřování ztrácí smysl, se někdy zapomíná a často se preferují osobní zájmy s mnohdy škodolibými prvky, které nakonec rozpoutávají zbytečné a často velmi malicherné spory. Bohužel jsou případy, kdy takovéto spory vyústí v otevřenou nesnášenlivost, která je pak značně negativně vnímána zvenčí a celkově může akademii stavět do nepříznivého světla. Myslím, že tato všeobecná malichernost a (odpusťte mi) někdy i malost poměrů v kulturní sféře funguje v neprospěch nás všech a je opravdu jen na nás, abychom něco udělali pro její pozvednutí. Probuďme se a uvědomme si v jaké době žijeme: v souvislosti s rozsáhlou a vleklou pandemií zaznamenaly umělecké oblasti nenadálé hrozby. Vyvstalo vážné nebezpečí, že ve světle událostí minulých téměř dvou let se může čím dál tím více umělecké povolání jevit jako nestabilní, rizikové a existenčně málo perspektivní. Odpovědět na otázky, jak tomuto procesu fakticky čelit, je v této chvíli velmi obtížné. Je samozřejmě více než pravděpodobné, že pandemie bude dříve či později překonána a věci se budou pomalu vracet ke standardům, které evropská kultura tak dlouho vytvářela. Myslím si ale, že tak či tak bude nutné již teď začít realizovat změny, které budou co nejvíce eliminovat rizika jak pro naši školu, tak pro kulturní sféru vůbec. Snad jedinou odpovědí, jak v této chvíli výše zmíněným rizikům čelit, může být cesta k tvořivému úsilí, ve kterém malicherné spory nemají místo - k maximální kvalitě výukového procesu a jeho diversitě, k inovacím, které reagují na potřeby a uplatnění absolventů v nových společenských situacích, k zavádění nových specializací, které rozšíří počty potenciálních uchazečů o studium, ke kvalitní struktuře mezinárodních kontaktů a aktivního procesu internacionalizace. Jedině touto cestou obstojíme ve stále tvrdších podmínkách a jedině tak budeme úspěšní ve snaze vychovávat z našich studentů kvalitní a konkurenceschopné umělce.

„Láska - to je především spolupráce“ (Antoine de Saint – Exupéry: Citadela)

V Brně 3. prosince 2021

doc. MgA. Vít Spilka